

Notitie lozingen in het buitengebied

Hoe gaat de gemeente om met nieuwe en bestaande bebouwing in het buitengebied in relatie tot aansluiting op de riolering?

Gemeente Ooststellingwerf
Afdeling Openbare Werken, cluster Beheer en Beleid
Gert-jan Warrink

19 februari 2008

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
1. Inleiding	4
2. Uitgangspunten	5
2.1 Wetgeving op landelijk niveau	5
2.2 Beleid op provinciaal niveau	5
2.3 Beleid op gemeentelijk niveau	6
3. Nieuwe lozingen in het buitengebied	7
3.1 Reëel aansluitpunt?	7
3.2 Geen reëel aansluitpunt	7
3.2.1 Kosten lager dan drempelbedrag?	7
3.2.2 Kosten hoger dan drempelbedrag?	7
4. Bestaande lozingen in het buitengebied	9
5. Besluit	10

Bijlagen

1. Artikel 10.33 Wet Milieubeheer m.i.v. 1 januari 2008
2. Stroomschema

Samenvatting

Na de aanleg van riolering in het buitengebied zijn, op dertien panden na, de bestaande panden in het buitengebied voorzien van een rioolaansluiting. Naar aanleiding van de bouw van een nieuwe veehouderij in het buitengebied, ontstond de behoefte aan een beleidlijn over nieuwe lozingen van afvalwater in het buitengebied. Deze beleidlijn geeft antwoord op de vraag hoe de gemeente in de toekomst zal omgaan met riolering ten behoeve van nieuwbouw (en bestaande bouw) in het buitengebied. En met de toerekening van de kosten van de eventuele aanleg van riolering.

De gemeente houdt bij de aanleg van riolering en het aansluiten van woningen op riolering rekening met een aantal uitgangspunten in bestaande verordeningen, beleidsregels en andere regelingen. Op landelijk niveau is er de Wet Milieubeheer. Daarnaast ligt ook op landelijk niveau het Lozingenbesluit Huishoudelijk Afvalwater. Op provinciaal niveau is het ontheffingenbeleid van de Provincie Fryslân van belang en het beleid van het Waterskip Fryslân. Als laatste is op gemeentelijk niveau het Gemeentelijk Rioleringsplan 2005 - 2009 (G.R.P.) en de Verordening eenmalig rioolaansluitrecht 2006 van toepassing.

Wanneer een aanvraag voor een aansluiting op de riolering in het buitengebied binnenkomt bij de gemeente wordt stap voor stap de onderstaande procedure doorlopen. Is er een reëel aansluitpunt op minder dan 40 m' vanaf de woning of de perceelgrens? Zo ja, dan is de bestaande Verordening eenmalig rioolaansluitrecht van toepassing. Zo niet, dan wordt er naar de kosten van de aansluiting gekeken. Zijn deze kosten lager dan het drempelbedrag van de provincie, dan kan de gemeente geen ontheffing van de zorgplicht krijgen en moet een aansluiting op de riolering gerealiseerd worden. De kosten van deze aansluiting worden als volgt verdeeld: de eigenaar betaalt € 2.268,90 en de gemeente het restant. Zijn de kosten hoger dan het drempelbedrag dan kan de gemeente ontheffing van de zorgplicht krijgen. De gemeente is dus niet verplicht om riolering aan te leggen. Mocht de eigenaar wel een aansluiting willen worden de kosten als volgt verdeeld: de gemeente betaalt het drempelbedrag minus € 2.268,90 en de eigenaar € 2.268,90 + de overige kosten.

1. Inleiding

Binnen het project "Aanleg Riolering Buitengebied" zijn in de periode 2004 t/m 2007 bijna alle percelen in het buitengebied voorzien van een aansluiting op de riolering. Een dertiental woningen heeft geen rioolaansluiting gekregen, omdat de gemeente geen toestemming kreeg van de desbetreffende eigenaar om werkzaamheden op het particuliere eigendom te mogen uitvoeren ten behoeve van de riolering. Daarnaast hebben een aantal percelen uitstel van de aansluitplicht, omdat zij een voorziening hebben aangeschaft vlak voor het besluit van de gemeente om alle percelen te voorzien van een rioolaansluiting.

Door de uitvoering van dit project zijn in de gehele gemeente nieuwe drukrioleringssystemen aangelegd en zijn oude systemen uitgebreid. Men kan denken dat overal in de gemeente - ook buiten de bebouwde kommen - de mogelijkheid bestaat om aan te sluiten op de riolering. Dit is echter niet het geval. Er zijn nog steeds delen van de gemeente waar geen riolering ligt. Simpel omdat er nu geen gebouwen staan op die plaatsen, van waaruit afvalwater vrij komt. Wat doet de gemeente wanneer er op die plaats in de toekomst wel een gebouw komt te staan? Hoe gaat de gemeente om met nieuwe rioolaansluitingen in de toekomst? In deze notitie een antwoord op deze vragen.

In hoofdstuk 2 staat een beschrijving van de uitgangspunten voor dit beleid. Hier horen ook de wettelijke voorwaarden, waar de gemeente aan moet voldoen, bij en het beleid van andere overheden, zoals de Provincie en het Wetterskip. In hoofdstuk 3 het beleid en de wijze waarop de gemeente om zal gaan met nieuwe bebouwing in het buitengebied. In hoofdstuk 4 wordt omschreven hoe om gaat met bestaande bebouwing in het buitengebied. In deze hoofdstukken wordt uitgegaan van de wetgeving zoals die vanaf 1 januari 2008 van toepassing is. Er wordt dus rekening gehouden binnen deze notitie met de Wet verankering en bekostiging gemeentelijke watertaken.

2. Uitgangspunten.

De gemeente houdt bij de aanleg en aansluiten van woningen op riolering rekening met een aantal uitgangspunten. Wanneer in het buitengebied een nieuwe woning wordt gebouwd, wordt eerst gekeken of de bestaande verordeningen, beleidsregels of andere regelingen van toepassing zijn en of de desbetreffende nieuwbouw binnen deze regelingen valt. Op landelijk niveau is er de Wet Milieubeheer met de omschrijving van de gemeentelijke zorgplicht en mogelijkheden tot ontheffing van de zorgplicht. Daarnaast ligt ook op landelijk niveau het Lozingenbesluit Huishoudelijk Afvalwater. Op provinciaal niveau is het ontheffingenbeleid van de Provincie Fryslân van belang en het beleid van het Wetterskip Fryslân. Als laatste is op gemeentelijk niveau het Gemeentelijk Rioleeringsplan 2005 - 2009 (G.R.P.) en de Verordening eenmalig rioolaansluitrecht 2006 van toepassing.

2.1 Wetgeving op landelijk niveau.

In de Wet Milieubeheer staat met ingang van 1 januari 2008 een nieuwe definitie van de zorgplicht. De exacte tekst vindt u in bijlage 1. In de nieuwe definitie is het doelmatigheidsprincipe losgelaten. De gemeente draagt zorg voor het inzamelen en transport van afvalwater. In de wet is de ruimte open gehouden voor het aanleggen van een andere voorziening dan riolering. Gedeputeerde Staten kunnen ontheffing van deze zorgplicht verlenen, maar niet meer op basis van het doelmatigheidsprincipe, maar ter bescherming van het milieu. Dit kan alleen nog maar voor een bepaald gedeelte van het grondgebied van de gemeente buiten de bebouwde kom of voor een bebouwde kom waar afvalwater met een vervuilingwaarde van minder dan 2.000 inwonersequivalenten vrijkomt. Het gaat hier om beleid op provinciaal niveau, waar in paragraaf 2.2 nader wordt terug gekomen

Naast de Wet Milieubeheer is het Lozingenbesluit Wvo huishoudelijk afvalwater van toepassing. In dit besluit staan voorschriften waaraan een lozing van huishoudelijk afvalwater moet voldoen en wanneer een lozing op de riolering moet plaatsvinden en wanneer kan worden volstaan met een andere voorziening. Een nieuwe lozing in het buitengebied moet lozen via de riolering, wanneer er binnen 40 meter vanaf de **kadastrale grens** een reëel rioolaansluitpunt aanwezig is. Dit in tegenstelling tot een bestaande lozing van afvalwater. Deze moet op de riolering worden geloosd wanneer er binnen 40 meter vanaf de **gevel** van het gebouw een reëel rioolaansluitpunt aanwezig is.

2.2 Beleid op provinciaal niveau

Ondanks de wijziging van de zorgplicht van de gemeente zal de provincie zijn ontheffingenbeleid niet aanpassen. De provincie zal ontheffing van de zorgplicht verlenen wanneer de kosten van een aansluiting boven een bepaald drempelbedrag uit komen. Dit geldt alleen voor percelen buiten de bebouwde kom. Er wordt door de provincie gekeken of de lozing plaatsvindt in niet kwetsbaar, kwetsbaar of zeer kwetsbaar gebied. Deze indeling is door de provincie vastgesteld. Per gebied hanteert de provincie een ander drempelbedrag. Deze bedragen waren voor 2007 als volgt:

Type gebied	Drempelbedrag (peildatum 2007)
Zeer Kwetsbaar	€ 20.171,=
Kwetsbaar	€ 14.408,=
Niet Kwetsbaar	€ 8.068,=

De drempel bedragen in 2008 zullen geïndexeerd worden met een percentage van gemiddeld 1,1%. De exacte bedragen zijn nog niet bekend.

Het Wetterskip handhaaft lozingen op het oppervlaktewater op grond van de Wet Verontreiniging Oppervlaktewater (Wvo). Deze lozingen door particulieren moeten voldoen aan een aantal eisen. Regenwater mag in principe zonder zuiveringsvoorziening geloosd worden op het oppervlaktewater. Huishoudelijk afval water mag niet zomaar op de sloot geloosd worden. Dit moet minimaal via een verbeterde septictank of een IBA. Het Wetterskip controleert dit.

2.3 Beleid op gemeentelijk niveau

Het belangrijkste gemeentelijke beleidsstuk met als onderwerp de riolering is het door de Raad vastgestelde Gemeentelijk Rioleringsplan 2005 - 2009 (G.R.P.) In het G.R.P. wordt over lozingen in het buitengebied het volgende gesteld:

"Met betrekking tot ongesaneerde percelen in het buitengebied heeft de gemeente al besloten om alle percelen aan te sluiten op drukriolering. Vanaf 1 januari 2005 is ongezuiverd lozen verboden. Vanwege de tijd die gemoeid is met voorbereiding en uitvoering is uitloop van de realisatietermijn onvermijdelijk en wordt incidenteel gedoogd dat er nog zonder voldoende voorziening wordt geloosd."

Dit heeft echter betrekking op bestaande bebouwing. Wanneer het gaat om nieuwe bebouwing worden de volgende uitgangspunten in het G.R.P. genoemd:

"Bij uitbreiding van de riolering ten gevolge van nieuwbouw zal naar een duurzaam concept worden gestreefd. Voorkomen dient te worden dat er onnodige afvoer van schoon water naar de zuivering plaatsvindt. Dit resulteert in:

- *het verminderen van de verdunning van afvalwaterstromen;*
- *beperken van de afvoer van hemelwater naar de zuivering;*
- *duurzaam gebruik van water."*

Naast het G.R.P. heeft de gemeente beleid vastgelegd in de "verordening eenmalig riool-aansluitrecht 2006". Met het vaststellen van deze verordening heeft de gemeente tarieven vastgesteld voor het aansluiten van nieuwe bebouwing op de riolering, binnen en buiten de bebouwde kom. Deze verordening dekt nieuwe aansluitingen op bestaande rioleringsystemen. Dus ook nieuwe bebouwing buiten de bebouwde kom waar al riolering is aangelegd.

Als laatste heeft het gemeentebestuur een aantal overwegingen laten meespelen bij het besluit in december 2003 om riolering in het gehele buitengebied aan te leggen. Deze overwegingen en uitgangspunten worden nu weer meegenomen. In principe worden alle percelen in het buitengebied voorzien van een rioolaansluiting. Hierbij is van de eigenaren van deze percelen een éénmalige bijdrage gevraagd van € 2.268,90. Deze wordt geïnd via een baatbelasting. Er worden door de gemeente geen verbeterde septictanks of IBA's aangelegd en in beheer en onderhoud genomen.

3. Nieuwe lozingen in het buitengebied

Wanneer er nieuwbouw in het buitengebied wordt gepleegd en er zal afvalwater vrij komen uit deze bebouwing, dan zal de gemeente een aantal stappen doorlopen om te bepalen op welke wijze dit perceel eventueel kan worden aangesloten op de riolering en welke kosten daar voor de eigenaar en de gemeente mee zijn gemoeid. In bijlage 2 is een stroomschema weergegeven met daarin stap voor stap het proces dat in dit en het volgende hoofdstuk voorgesteld en doorlopen wordt.

3.1 Reëel aansluitpunt?

Ten eerste wordt gekeken of er binnen 40 m' van de erfgrans een reëel aansluitpunt op de riolering aanwezig is. Dit aansluitpunt bestaat uit een vrijvervalriolering of een drukrioleringsgemaal. De aanwezigheid van een persleiding is niet voldoende om te spreken van een reëel aansluitpunt. Het is immers niet mogelijk om de vrijverval huisaansluitleiding aan te sluiten op de persleiding zonder een extra voorziening (een drukrioleringsgemaal). Wanneer er een reëel aansluitpunt aanwezig is, is de verordening eenmalig rioolaansluitrecht van toepassing en zullen op basis van deze verordening de kosten voor de eigenaar worden bepaald. Is er riolering aanwezig binnen 40 m' vanaf de erfgrans dan is de eigenaar op grond van het lozingenbesluit verplicht om aan te sluiten op de riolering.

3.2 Geen reëel aansluitpunt

Is er geen reëel aansluitpunt aanwezig, dan zal gekeken worden in welk gebied de nieuwe aansluiting ligt. Niet kwetsbaar, kwetsbaar of zeer kwetsbaar. Dit om de hoogte van het drempelbedrag voor ontheffing van de zorgplicht te bepalen.

3.2.1 Kosten lager dan drempelbedrag?

Liggen de kosten van de aanleg van de nieuwe riolering ten behoeve van de bebouwing onder het drempelbedrag, dan legt de gemeente riolering aan. De gemeente kan geen ontheffing van de zorgplicht krijgen en is dus wettelijk verplicht een voorziening aan te leggen. In december 2003 is gekozen om geen IBA's aan te leggen, dus zal in dit geval een riolering aangelegd worden.

De kosten worden gedragen door de gemeente, maar als tegemoetkoming in deze kosten brengt de gemeente éénmalig € 2.268,90 in rekening bij de eigenaar van de nieuwbouw. Door voor dit bedrag te kiezen worden nieuwe eigenaren in het buitengebied gelijk behandeld als bestaande eigenaren. De verordening éénmalig rioolaansluitrecht zal hiervoor aangepast moeten worden, zodat de gemeente een middel heeft om de éénmalige bijdrage te mogen innen. Dit wordt als beslispunt meegenomen in het besluit van en het advies bij deze notitie. Tot aan de aanpassing van de verordening is deze beleidsnotitie van toepassing.

Het is niet mogelijk om deze éénmalige bijdrage middels een baatbelasting te innen. De procedures voor het heffen van baatbelasting voor één perceel is veel te complex en te tijdrovend. Er zal echter wel een juridische grondslag moeten zijn om dit aansluitrecht in rekening te brengen. Dit kan via de verordening éénmalig aansluitrecht.

3.2.2 Kosten hoger dan drempelbedrag?

Zijn de kosten van de nieuwe aanleg hoger dan het drempelbedrag, dan kan de gemeente overwegen om een ontheffing van de zorgplicht bij de provincie aan te vragen. Echter bij het besluit om alle percelen in het buitengebied te voorzien is er ook voor gekozen om riolering aan te leggen ten behoeve van percelen die boven het drempelbedrag lagen. De achtergronden op basis waarvan dit besluit is genomen zijn niet gewijzigd. Hierom zijn er geen redenen om daar ook nu van af te wijken.

Echter de toerekening van de kosten van de nieuwe aansluiting ligt anders. De gemeente draagt de kosten tot het drempelbedrag (minus de eigen bijdrage). De overige kosten komen voor rekening van de eigenaar. In dit geval moet de eigenaar wel de keuze hebben om aan te sluiten op een rioleringsstelsel of om zelf een verbeterde septictank of een IBA aan te leggen. Het is niet redelijk om een eigenaar kosten op te leggen, die hoger zijn dan de kosten van de aanleg van een IBA. Omdat de kosten van het aansluiten van dit perceel hoger zijn dan het drempelbedrag van de provincie kan de gemeente ontheffing van de zorgplicht krijgen, waarna de gemeente niet verplicht is om een riolering aan te leggen ten behoeve van dit perceel.

4. Bestaande lozingen in het buitengebied

Over bestaande lozingen in het buitengebied kan kort gesproken worden. De procedure is gelijk aan die voor nieuwe lozingen in het buitengebied. Met dien verstande dat de afstand van 40 m' niet geldt vanaf de kadastrale grens tot het aansluitpunt, maar vanaf de gevel tot aan een reëel aansluitpunt. Ook hier wordt gekeken of de afstand groter of kleiner dan 40 m' is, daarna of de kosten hoger of lager dan het drempel bedrag zijn, zodat de kosten verdeling zoals in hoofdstuk 3 genoemd ook toepasbaar wordt op bestaande lozingen. Zie ook in Bijlage 2. Stroomschema

Dit geldt dus ook voor de bestaande bebouwing in het buitengebied, die geen aansluiting op de riolering hebben gekregen binnen het project Riolering Buitengebied. Omdat zij geen toestemming hebben gegeven om een aansluitpunt binnen 40 meter vanaf de gevel aan te leggen. Deze toestemming is nodig voor de gemeente omdat de desbetreffende woning verder dan 40 meter vanaf de openbare weg staat. In al deze gevallen is de huidige Verordening eenmalig rioolaansluitrecht dan ook niet van toepassing en moet als nog minimaal de éénmalige bijdrage worden betaald wanneer de eigenaren zich bedenken. Eigenaren van deze bestaande woningen zullen gelijk worden behandeld als eigenaren van een nieuwbouwwoning. Dit om rechtsongelijkheid te voorkomen.

5. Besluit

Binnen het hierboven omschreven beleid wordt rekening gehouden met de landelijke wetgeving, het provinciale beleid en de door de gemeente gebruikte uitgangspunten. Er wordt voldaan aan de wettelijke zorgplicht omschreven in de Wet Milieubeheer. Daar waar de mogelijkheid is om ontheffing van de zorgplicht te krijgen zal de gemeente toch door het financieren van de kosten tot aan het drempelbedrag laten zien dat de aanleg van riolering voorkeur heeft. Echter wanneer de kosten zo hoog worden dat het niet meer rendabel is om riolering aan te leggen, geeft de gemeente de eigenaar de vrijheid om zelf een keuze te maken. Daarbij is de gemeente duidelijk over de financiële gevolgen van de diverse mogelijkheden.

In de praktijk gaat het hier niet om veel gevallen. In het bestemmingsplan buitengebied staat vermeldt dat het strikt verboden is om op een nieuw locatie woningbouw te plegen. Wel bestaat de mogelijkheid dat een agrarisch bedrijf verplaatst wordt van de ene locatie naar een nieuwe locatie. De afdeling VROM geeft aan dat dit in de afgelopen jaren 3 keer voorgekomen. Op dit moment zijn bij de afd. VROM twee bedrijfsverplaatsingen bekend, die in aanmerking voor dit beleid kunnen komen. De totale kosten die de gemeente moet dragen ten gevolge van dit beleid zijn relatief laag en kunnen gedekt worden vanuit de exploitatiebegroting.

Met deze notitie besluit u om:

1. De éénmalige bijdrage voor een rioolaansluiting á € 2.287,90 voor nieuwe en bestaande lozingen in het buitengebied in stand te houden
2. De verordening eenmalig rioolaansluitrecht bij de volgende actualisering eind 2008 zodanig aan te passen.

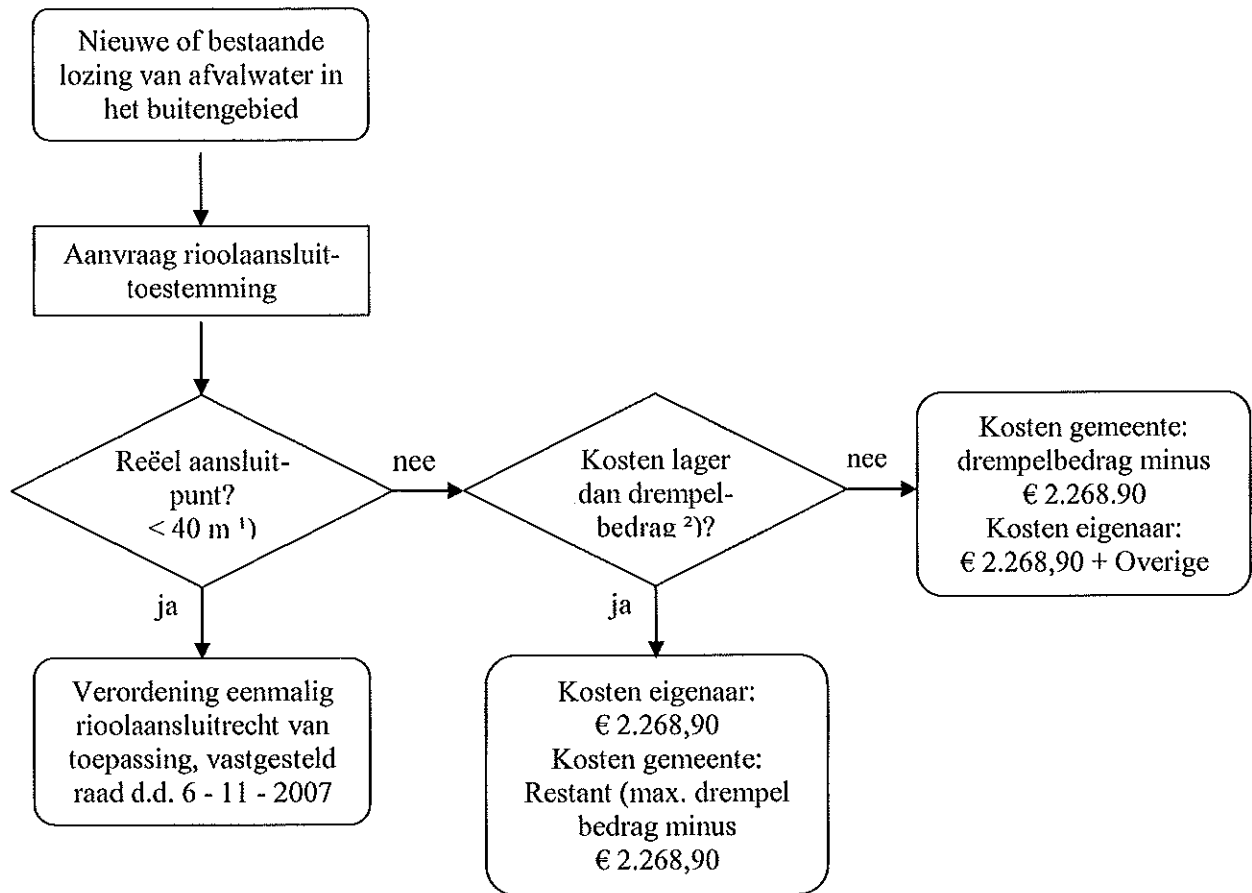
Bijlage 1. Artikel 10.33 Wet Milieubeheer m.i.v. 1 januari 2008

Artikel 10.33

1. De gemeenteraad of burgemeester en wethouders dragen zorg voor de inzameling en het transport van stedelijk afvalwater dat vrijkomt bij de binnen het grondgebied van de gemeente gelegen percelen, door middel van een openbaar vuilwaterriool naar een inrichting als bedoeld in artikel 15a van de Wet verontreiniging oppervlaktewateren.
2. In plaats van een openbaar vuilwaterriool en een inrichting als bedoeld in het eerste lid kunnen afzonderlijke systemen of andere passende systemen in beheer bij een gemeente, waterschap of een rechtspersoon die door een gemeente of waterschap met het beheer is belast, worden toegepast, indien met die systemen blijkens het gemeentelijk rioleringsplan eenzelfde graad van bescherming van het milieu wordt bereikt.
3. Op verzoek van burgemeester en wethouders kunnen gedeputeerde staten in het belang van de bescherming van het milieu ontheffing verlenen van de verplichting, bedoeld in het eerste lid, voor:
 - a. een gedeelte van het grondgebied van een gemeente, dat gelegen is buiten de bebouwde kom, en
 - b. een bebouwde kom van waaruit stedelijk afvalwater met een vervuilingswaarde van minder dan 2000 inwonerequivalenten wordt geloosd.
4. De ontheffing bedoeld in het derde lid kan, indien de ontwikkelingen in het gebied waarvoor de ontheffing is verleend daartoe aanleiding geven, door gedeputeerde staten worden ingetrokken. Bij de intrekking wordt aangegeven binnen welke termijn in zamelings en transport van stedelijk afvalwater wordt voorzien.

Bijlage 2. Stroomschema

1) bij nieuwbouw afstand vanaf de kadastrale grens
bij bestaande bebouwing afstand vanaf de gevel

2) drempelbedragen in 2007:	Zeër kwetsbaar:	€ 20.171,=
	Kwetsbaar:	€ 14.408,=
	Niet kwetsbaar:	€ 8.068,=

